

iiileem

Bilimsel Düşünce Kulübünün haftalık gazetesidir

Sayı: 4

20 Kasım 2025

Kadın cinayetleri politiktir

Türkiye’de kadınlar “kaza” sonucu değil, devletin yok saydığı erkek şiddetiyle katlediliyor. İstanbul sözleşmesi uygulansaydı, bugün yüzlerce kadın hayatta olacaktı.

Kazanılmış haklara saldıran her yasa, kadınları daha yoksul, daha yalnız ve daha güvencesiz kılıyor. Ama bu ülkede kadın mücadelesi durmuyor: Eşitlik talebinden dönüş yok.

Türkiye, İstanbul Sözleşme-si’nden çekildiğinden beri 1639 kadın erkek şiddetiyle öldürüldü. Bu sayı yalnızca bir sayaç değil: 1639 hayat, 1639 yarım kalan hikâye, 1639 çalınmış gelecek demek. Ayşe’nin, Ayşenur’un, Hilal’in, İkbâl’in, Rojin’in, Bahar’ın ve bugün isimlerini bile bilmediğimiz yüzlerce kadının yaşamı “kaza” ya da “intihar” süsleriyle değil, erkek şiddetiyle ve sadece kadın oldukları için sona erdi. Devlet korusaydı, önleseydi, ciddiye alsaydı bugün yüzlerce kadın hayatta olacaktı. İstanbul Sözleşmesi’nin uygulanması, 6284 sayılı kanunun işletilmesi, şiddet faillerine indirimler verilmemesi bu ölümleri durdurabilirdi. Bu cinayetler münferit değil. Kadın cinayetleri politiktir!

Eşitlikten Geri Dönüş Yok!

AKP iktidarı yıllardır kadınların kazanılmış haklarını hedef aldı. Her seçimden sonra daha sert, daha açık mizojinist ve homofobik söylemler duyduk. Bu dönemde doğum kontrolüne erişim kısıtlandı, kürtaj fiilen yasaklandı, 2025 “Aile Yılı” ilan edilir edilmez, nafaka hakkı tartışmaya açıldı ve devlet kadınlara nasıl doğurmaları gerektiğini kamu spotlarıyla,

futbolculara taşıttığı pankartlarla anlatmaya kalktı. 100 yıl önce Medeni Kanun ile güvence altına alınmış eşit miras hakkı, 10. Yargı Paketi ile arabulucuya devredilmek istendi. Şimdi ise Adalet Bakanlığı, boşanmayı zorlaştıracak ve kadınları ekonomik şiddete daha açık hale getirecek yeni bir paket hazırlıyor. Ama biz biliyoruz: Hiçbir yasa, Anayasa’nın eşitlik ilkesinin ve uluslararası sözleşmelerin üstünde değildir.

Aynı Tahakkümün Farklı Yüzleri

“Kutsal aile” anlatısıyla yıllarca kadınlar ekonomik bağımlılığa mahkûm edildi. Erkek şiddeti aile içinde gizlendi, kadınların çığılığı duyulmadı. Ama kadınlar susmadı. 1987’de “Kadının karnından sıpayı, sırtından sopayı eksik etmeyeceksin” diyen hâkime karşı Dayanışma Yürüyüşü ile sokaklara çıktılar. 90’larda “Feminizm sapıklıktır,

flört fahişeliktir” diyenlere düdük eylemiyle yanıt verdiler. Münevver Karabulut’un katledilmesinin ardından kurulan Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, “Bir kişi daha eksilmeyeceğiz!” diyerek mücadeleyi büyüttü. Devlet ise bu mücadeleyi engellemek için platforma kapatma davası açtı. Ama biz de biliyoruz: Kadın mücadelesi durdurulamaz.

Susmuyoruz, Korkmuyoruz, İtaat Etmiyoruz!

Kadına yönelik şiddet verilerini saklayan, açıklamayan, failleri aklayan, delil karartan, iyi hâl indirimleri dağıtan devlet; görevini yapana kadar sesimizi büyötmeye devam edeceğiz. Çünkü artık yeter. Çünkü yaşamlarımızdan, bedenlerimizden, haklarımızdan vazgeçmiyoruz. Bir kişi daha eksilmeyeceğiz! Bu ülkede kadınlar eşit ve özgür olana kadar mücadele bitmeyecek!

Genç kadınların Türkiye gerçeği

İçselleştirilmiş mizojini yüzünden kadınlar olarak günlük hayatımızda devamlı olarak etiketleniyor, kalıplara sokuluyoruz. Kendimizi istediğimiz gibi ifade etmekten, sesli konuşmaktan, söz almak, fikirlerimizi belirtmekten, cinsel yönelimimizi açıklamaktan çekiniyor, korkuyoruz. Repütasyonlarımızı, kariyerimizi, sosyal hayatlarımızı zedeleyebilecek etiketlerden kaçmak için kendimizi olamıyoruz. Okulumuzdan bir kadın arkadaşımız hissettiklerini şöyle ifade ediyor: "Taciz söylemlerinden kaçmak için giydiğim kıyafetlere dikkat etmek zorunda kalıyorum. Sokakta yürürken birçok kez sözlü tacize maruz kaldım ve kendimi korumak için kendimce önlemler almaya çalışıyorum. Sosyal medyada da herhangi bir fotoğraf paylaşmadan önce iki kez düşünüyorum; üzerimdeki kıyafet, bulunduğum mekân, duruşum, gülümseyişim yüzünden etiketlenmek veya rahatsız edici mesajlar almak istemiyorum. Hatta o fotoğrafların, başıma bir şey gelmesi durumunda, benim hakkımda bir imaj yaratmak, başıma gelenleri normalleştirmek, tacizcimi veya katilimi haklı göstermek için kullanılabileceğini bile hesaplıyorum." Yani kadın öğrenciler, çevrelerinde-

ki toplumsal normların baskısını her an üzerlerinde taşıyor; giydikleri bir tişörtün bile insanların onları ciddiye almasını, tacize uğrama olasılıklarını etkilediğinin bilincindeler. Bu yüzden kendimizi gerçekleştiremiyor, kimliklerimizi saklamak, karakterimizi törpülemek, kendi arzularımızdan ve özgürlüğümüzden vazgeçmek zorunda kalıyoruz.

"İstanbul'u istediğim gibi deneyimleyemiyorum."

Kadınlar sokaklarda yürürken taciz edilmekten, takip edilmekten ya da öldürülmekten korktuğu için yaşadıkları şehirlerde istediği gibi dolaşamıyor, var olamıyor. Okulumuzdaki bir kadın arkadaşımız bu acı gerçekleri şöyle anlattı: "İstanbul'u istediğim gibi deneyimleyemiyorum. Tek başıma gezmeye bile korkuyorum. Ben

ve tanıdığım her kadının sürekli tetikte olduğunu, olası tüm tehlikeleri hesapladığını biliyorum. Sözlü tacize uğramak günlük hayatımızın bir parçası oldu. Grupça gezdiğimizde de tacize uğruyoruz, hayır kelimesinden anlamayan erkeklerle uğraşıyoruz. Her buluşmamızın sonunda birbirimizin eve sağ salim varıp varmadığını kontrol ediyoruz." Bu durum gösteriyor ki kadınlar yalnızca kendi güvenlikleri için değil, çevrelerindeki tüm kadınlar için de sürekli bir endişe halindeler. Her gün başka bir kadının katledilmesine, arkadaşlarının taciz edilmesine ve üstelik devletin tüm bunlara rağmen onları korumak için hiçbir şey yapmamasına, hatta tacizciyi ve katili koruyan kararlar alınmasına tanık oluyorlar.

Emeği Görülmeyen, Liderliği Sorgulanan Kadınlar

Görüştüğümüz kadın arkadaşlarımız, siyasi partilerde kadınlara yeterince yer açılmadığını ve milletvekili listelerinde cinsiyet eşitliğini gözetirmemiş gibi pozisyon almak adına bir elin parmağını geçmeyecek kadar kadına yer verildiğini vurguluyor. Siyaset için kadınların fazla duygusal ve agresif olduğu kanısının yıkılması imkânsız bir tabu haline geldiğinin altını çiziyorlar. Yeteri kadar çalışırsa erkeklerle aynı konuma ulaşıp eşit karşılığı almayı bekleyen kadınlara bir darbe de iş hayatındaki "babalarından" yani patronlarından geliyor. Arkadaşlarımız, kadınların liderlik özelliklerinin daha sık sorgulanmaya açıldığını ve çoğu zaman lider olamayacak kadar

"hassas" olduklarının düşünüldüğünü belirtiyor. Çocuğun bakımı konusundaki sorumluluklar anneye yüklendiği için bu durumun kadınların istihdamını baltalayan en acı gerçeklerden biri olduğunu da es geçmiyorlar.

"Özgürce gezmek, öğrenmek, yaşamak istiyoruz."

Tüm bu gerçeklikler yüzünden katledilen, taciz edilen ve haklarından mahrum bırakılan kadınların acısını paylaştığını söyleyen arkadaşımız ihtiyacımız olan değişimi şöyle anlattı: "Kadın öğrenciler olarak, korkmadan nefes alabildiğimiz, fikirlerimizi ve kimliklerimizi özgürce ortaya koyabildiğimiz, şiddet ve ayrımcılığın olmadığı, istediğimiz tüm deneyimleri yaşayabildiğimiz, kendimizi gerçekleştirebildiğimiz bir dünya istiyoruz. Devletin ve üniversitenin bizi koruyup desteklediği, adaletin ve eşitliğin gerçek anlamda yaşandığı bir dünya. Biz özgürce var olmak istiyoruz! Bu değişime giden yolun kendi çevremizden başladığını da çok iyi biliyoruz."

Kelebeklerin mirası: şiddete karşı isyan

Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü yani 25 Kasım'ın tarihi Dominik Cumhuriyeti'nde diktatörlüğe karşı verdikleri özgürlük mücadelesinden vazgeçmemeleri sebebiyle öldürülen María Argentina Minerva Mirabal, Antonia María Teresa Mirabal ve Patria Mercedes'in anısına dayanır. Mirabal Kardeşler diktatörlüğe karşı mücadele ettikleri için 25 Kasım 1960'ta arabalarından indirilip askerler tarafından tecavüze uğradılar ve vahşice öldürüldüler. Cinayete kaza süsü verildi ve ölümleri kayıtlara araba kazası olarak geçti. Mirabal kardeşlerin ölümü üzerine ülkede ayaklanmalar arttı. Özgürlük ve kadın hakları için verilen mücadele, dünyada ve Türkiye'de insan hakları savunucuları ve kadın hareketleri için bir sembol haline geldi. Mirabal kız kardeşlerden birinin kod adının "kelebek" olmasından esinlenilerek,

o günden sonra üç kız kardeş, tüm dünyada "kelebekler" adıyla anıldı. 25 Kasım, 1981'de Dominik'te toplanan Latin Amerika ve Karayip Feminist Buluşması'nda Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele ve Uluslararası Dayanışma Günü, 1999'da ise Birleşmiş Milletler tarafından Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması İçin Uluslararası Mücadele günü olarak kabul edildi. Türkiye'de ise 1987 yılında Dayağa Karşı Kadın Dayanışması Kampanyası'yla birlikte başlayan ve kadınların kalabalık bir yürüyüşle dayağa karşı sokaklarda bir ara-

ya geldiği süreç, 1990 yılında erkek şiddetine karşı Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın kurulmasını sağladı. Vakfın ilk sığınağı 1995 yılında açıldı. İstanbul'da 25 Kasım yürüyüşleri, 2006 yılından bu yana her 25 Kasım'da düzenleniyor ve etkinlikler yapılıyor. Ancak son yıllarda polis engeli ve maruz kalınan şiddetle toplanma gerçekleşse de yürüyüş gerçekleştirilemiyor. Dünyanın çeşitli ülkelerinde kadınlar, kadın cinayetlerine karşı büyük kampanyalar ve

eylemler örgütledi. Dünyanın bir ucundaki bir eylem diğer ucunda yankı bulabildi çünkü kadınların şiddet deneyimleri dünyanın her yerinde birbiriyle kesişen biçimlerde yaşanıyor. Türkiye'de 2010 yılından itibaren feministlerin yürüttüğü "Kadın Cinayetlerine Karşı İsyan Dayız" kampanyası, özellikle medyada kadın cinayetleri haberlerinin dilindeki şiddeti ortaya koymak, değiştirmek ve "kadın cinayeti" ifadesini yaygın söyleme yerleştirmekte etkili oldu. Günümüzde 25 Kasım eylemliliği yer aldığı politik zeminle yasaklamalardan ayrıştırılmaz hale gelmiş şiddete karşı çıkarılan ses, gün geçtikçe baskılanmaya çalışılan

bir mücadeleye dönüşmüştür. Mirabal kardeşlerin çok daha öncesinden günümüze uzanan kadın direnişinin mirası, sistematik uygulanan eril tahakküm ve şiddetin karşısında yer almaya devam etmiş ve kadınların sokaklarda yankılanan sesi olmuştur. Artan kadın cinayetleri, ev içi şiddet, sonuca ulaşmayan davalar, tedbirsizlikler ve çok daha fazlası artık her gün karşılaştığımız haberlere dönüşmüş durumda. Kadının hayatını ve haklarını hiçe sayan uygulamaların yürürlüğe girmesi, devlet eliyle bu şiddetin her bir mekanizmada karşımıza çıkması, başka bir deyişle kadına şiddete teşvik bir kez daha bize hatırlatıyor ki «kadın cinayetleri politiktir!». İlmek ilmek örülen erkek şiddeti ve erkek egemen devlet, kadınların kazanılmış haklarına saldırıyor. Tüm bu bahsettiğimiz süregelen erkek şiddetine karşı 25 Kasım; şiddeti görünür kılmanın, şiddete karşı birlikte ses yükseltmenin, mücadelemizin, haklarımız ve hayatlarımızdan vazgeçmediğimizi haykırmamızın, birbirimizle paylaşmanın günü. Şiddetsiz, eşit ve özgür bir dünya talebimiz var!

Bu yıl 407 kadın katledildi

• Feride Sayılır	• İpek Genç	• Nilüfer Tuzlulu	• Özge Bedir	• Sevdâ Gül	• Pınar Akıncı
• İlknur Torgut	• Selin Angun	• Sinem S. Topaloğlu	• Emir K.	• Sevilay Yaztırmak	• Necla Özbiber
• Münire Yüzka	• Z.M.	• Nazlı Söylemez	• Elif Kaymaz	• Hatice Ünlü	• Leeqa Azemi
• Firdevs A.	• Dursune Bilgili	• Duru Söylemez	• Seçil Kaymakçı	• Hamide Değirmenci	• Melisa Bayram
• Meryem Ş.	• Havva Nur Anzerli	• Nida Nazlier	• Nilvara Kaymakçı	• Nazmiye Urgan	• Ruha Dabul
• Yasemin Bulut	• Jawhara Aboucheikh	• Meliha Kaya	• Gülcan Koç	• Hüsne Habraş	• Fatma Şentürk
• Rabia Alaca	• Başak G. Aslan	• Havva S.	• Elif Atalay	• Beste Kızılay	• Aynur İsi
• Fatma Gıyar	• Kübra Türkan	• Merve Verimli	• Asiye Baytap	• Sinem Çeşim	• Selma K. Yalçın
• Meral E. Gıyar	• Elvida Karadeniz	• Elif Verimli	• Hatice Yalman	• Talya Tütüncü	• Beyza Akdoğan
• Huriye Helvacı	• Gülşah Güngör	• Türkan Söylemez	• Elmas Çakmakçı	• Nurseren Birol	• Sebahat K.
• Merve Gıyar	• Hiranur N. Aygar	• Aygül Çınar	• Hatun Çakmakçı	• Kader Küçükçöşkun	• Dilek Şen
• Melisa Kölekçi	• Hilal Özdemir	• Helin Eren	• Esengül Kaya	• Zeliha Yorgun	• Makbule Sungur
• Melisa Şengül	• Aslı Aygan	• Teslime Çetin	• S.Ç.	• Emine B. Tunalı	• Hatice Ç.
• Selvi Kavas	• Şilan Tekin	• Belkis Durmuş	• Nuran Özer	• Ayşe Çelik	• Şadiye Aydın
• Natalia Baryluk	• N.M.	• Nazlı Çokgezme	• Gülseren Kurtman	• T.D.	• Nurdan Gözükara
• Safiye Yarbıl	• N.M.	• Nazlı Sarp	• Nurcan Özkul	• Güliden Coni	• Hatice Çevik
• Nermin Tirit	• Ayten Alıcı	• Dinara Urkasimova	• Dilruba E. Çetin	• Melike Garip	• Düriye Ç. Keklik
• Arzu Khalilova	• Sevgül Ulutaş	• Havva Y.	• Eser Karaca	• Selen Sakın	• Ayşe H. Yılmaz
• Aydan Vural	• Sevgi Y. Şendilek	• Nazmiye Köroğlu	• Deniz Karakaya	• Ayşegül Başak	• Ezgi Nur Bağca
• Binnur Gökman	• Aric Aljarouk	• Selda Kaya	• Şevval Çiftçi	• Elif Acar	• Servet N. Şahin
• Mine Arı	• Yaren Erkaplan	• Döndü Yılmaz	• Safiye Demir	• Hatice Kırbas	• Sibel Güler
• Ülser Sakarya	• Büşra N. Taşkın	• Aynur İşgider	• Zeynep Zan	• Zeliha Kırbas	• Su Dilem Yazıcı
• Ebru Kaya	• Gülsüm Sarı	• Semra Çelik	• Dilber Artuç	• Betül Avan	• Gülcan Ağırtaş
• Hilal Baltas	• Çiğdem Kınay	• Haniye Arab	• Aysel S.	• Dilan Aslan	• Meliha Sak
• Nilay Kotan	• Eşe Adamhasan	• A.İ.	• Nura Zemzem	• Büşra Cin	• Semra Mızrak
• Hatice Avcı	• Leyla Işıktas	• Demet Akarsu	• Arzu A.	• S.İ.	• Selen Naycı
• Meliha Keskin	• Muatter Işıktas	• Shabana S.Khil	• Münire K.	• Bahar Bayram	• Behiye Taşkın
• İlknur Kertlez	• Helin Uçar	• Rojda A.	• Rana Çavuş	• Sultan Uçakan	• Fatma Kocaklı
• Fatma Görkem	• Elif Kılıç	• İlayda Alkaş	• Gonca Çavuş	• Fatma N. Akkuş	• Aysun Yenigün
• Gülistan Görkem	• Najiba İbadi	• Derya Demirtaş	• Fatma Yılmaz	• Damla Bakiler	• Fatma İnce
• Hasret Akkuzu	• Kezban Süne	• Banu Arslan	• Adalet Mallı	• Nazan Deniz	• Zilan Yenigün
• Gönül Karakök	• Dilek Aslan	• Fati Asan	• Melisa Şimşek	• Havva Yeni	• Serpil Girgin
• Muradiye Gökmen	• Keziban Süne	• Eylem Yeşilkaya	• İsmi Bilinmiyor	• Nesibe Elgün	• Sedanur Akalın
• Suzan Elik	• Olga Aydın	• Ayşe Tokyaz	• Neriman Onur	• Gülperi Abduraman	• Sevgi Erbay
• Gülben Duru	• Göksu Çelebi	• Kezban Demirci	• Hatice Çınar	• E.A.	• Fatma Köklü
• Aysel Karakoç	• Zeynep Sut	• Nermin A.	• Bahar Aksu	• Yevdokia Kireyeva	• Gülizar Ateş
• İzadiye Teker	• F.K.	• Nefise Eryener	• Gizem Sinanoğlu	• Sevcen Yıldız	• Ummuhan Korkut
• Şerife A.	• Meryem Mercan	• Bilge Kıbrıslı	• Saliha K.	• Fikriye Turgut	• Meryem D.
• Hasibe Aybar	• Nigina Sattarova	• G. Mercan Cengiz	• Kudret Polat	• Sabriye Türköz	• Hale E. İsmail
• Keziban Pars	• Burcu Derin	• Nazife Ateş	• Aysun Candan	• Hatice Göktas	• Bircan Bircan
• Burçin R. Akyürek	• Nazlı Demir	• Songül Budak	• Nazmiye Bulanık	• Fatma Gezgün	• Melisa Çirgi
• Belgin Aslanoğlu	• Edibe Özel	• Şevda Türker	• Rabia Şen	• Nesrin Panoğlu	• Esra Solak
• Serpil Güral	• Ümmü G. Sever	• Özlem Bostancı	• Yazgölü Çoşkun	• Şeyma G. Kayahan	• Feride H. Demir
• Derya Kazmacı	• Hatice Fırtına	• Ebru Yıldız	• Elif Kanak	• Nermin Küçükzeybek	• Pınar Zorlu
• Sara Merabi	• Cevahir İnan	• Muattar Alieva	• İsmi Bilinmiyor	• Hatice Kış	• Yağmur Çoban
• Gülhanım Baktır	• Kadriye Ejder	• Kader Köse	• Elif Güneş	• İmami Ataseven	• Latife Kaya
• Şennur Çepkenli	• Derya Yaşar	• Reşit Ayten	• Pınar Altınal	• Habeeb A. Abed	• Emine Gürbüz
• Fadik Polat	• Hacer Kepçe	• Tuğba Tekin	• Nilgün Köstekoğlu	• Fatma Kara	• Hüsne Tehci
• Aysun Avcı	• Sedanur Bağdigen	• Sibel Narin	• Deniz Oktay	• Meltem Menteşeli	• Semiha Tehci
• Dilara Yıldırım	• Songül Perçem	• Özlem Özyaylıdız	• Ayten M.	• Halime Avşar	• Ferdane Tehci
• İpek Kurt	• Ezgi El	• Leyla Dolaş	• Gülay Işıklar	• Havva Adıyaman	• Günnaz Cancı
• Azime Öz	• Neşe Karakaya	• Aygün Akgün	• Elif Civil	• Gülnur Akalın	• Meryem Samou
• Fatma Güneşgöl	• Hüsnüye T. Sağlam	• Sebahat Atabey	• Hanna Dürçek	• Sevcen D. Sakman	• Shaxnoz L.
• Bülbül Özcan	• Merve Demir	• Oya Budak	• Zöhre Yıldırım	• Olga Anaskina	• Şehrinin O.
• Durgül Sivrikaya	• Bayan Acabey	• Hüsnüye Metin	• Şenayi Arslan	• Merve N. Yaratlık	• Hazal A.
• Rümeyza Karagöz	• Badegül Maden	• Emel A. Bayhan	• Zeynep Sönmez	• Yıldız Cam	• Gamze Alır
• Zülayha E.	• Gülten Bakan	• Yaprak Türk	• Vasilahon Usmanova	• A.H.A.A.	• Ş.K.
• Ayşegül Çankaya	• Devrim Saf	• Gülizar Yıldız	• Zeliha Çinibulak	• Perihan Saymaz	• Derya Kozan
• H.Ayşe Kızıllan	• Teslime Hanedan	• Elif Nur Tüfekçi	• Hatice A.Buzlak	• Ayşegül Özer	• Gülnaz Adal
• Elif Can Göktürk	• Gonca Avcı	• Müyesser Kızılloluk	• Gözde Gökalp	• Fikriye Alıcı	• Sevdâ Sevindik
• Hafize Gönül	• Fatıma Rahmani	• Feryal İşçimen	• Emine Akpınar	• Hava Gül Özcan	• Ayşe Çelik
• Emine Kaygısız	• Saliha Akkaş	• Tülay Ayyıldız	• Havva Fidan	• Eser Mumcuoğlu	• Burcu Seymen
• Takibe Şanlı	• Didem Örs Alacı	• Sibel Güneş	• Şerife Karataş	• Seher Güzide	• Fatma Elif Kutlu
• Elanur Şanlı	• Yasemin Budak	• Hatice Canbolat	• Süreyya Acar	• Buket K.	• T.F.
• Melek Kişen	• Semra Derya	• İrem İşçimen	• Zennur Acar	• Cansu Kaplı	• Goncagül Duman
• Gülşah K. Kıyak	• N.G.	• Şerife Erdal	• Hazal M.	• Dursun Özbay	• Semra Demirelli
• Hanım Biçer	• Müesser Ü.	• Zukaa Mahmoud	• Necla Yalıkaya	• Fener Ateş	• Fatma Türk